

Шевчук Жанна

канд. істор. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Перед вищими навчальними закладами України стоїть завдання постійного підвищення якості освіти, модернізації її змісту, розробка й упровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, створення умов для підготовки фахівця, що може «ефективно виконувати завдання інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності» [1].

Для забезпечення виконання цього завдання в Україні розроблена Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)», Національна доктрина розвитку освіти, прийнятий Закон України «Про вищу освіту», проект Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років та проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року.

Ці документи сприяють не лише реформі освітньої галузі, а і мають за мету «сформувати творчу професіональну особистість з глибокими знаннями, вміннями та навичками через «навчання здобувачів вищої освіти сучасним науковим знанням з використанням новітніх навчально-інформаційних технологій» [2].

Саме інноваційні методи вчать студентів самостійному мисленню, вмінню відстоювати свої думки, сприяють правильному вибору життєвої позиції.

«Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Система ґрунтується на внутрішніх умовах навчання. Тому «педагогічні технології» пов'язані з ідеями і досвідом психології, соціології, системного аналізу тощо» [1, с. 108].

На формування сучасного економічного мислення студентів вищих навчальних закладів, безпосередньо впливають такі інноваційні методи викладання економічних дисциплін:

✓ Проблемний метод, або метод навчальних дискусій. Саме із ним пов'язують формування творчих ідей молоді. У процесі розв'язування проблемних завдань студенти вчаться творчо мислити, порівнювати, узагальнювати. Наприклад, при вивченні питання «Причини і наслідки світової економічної кризи 1929-1933 років», студентів розбивають на невеликі підгрупи і пропонують, на розгляді певних історико-економічних ситуації, визначити причини і наслідки інфляції, чи тогочасні удосконалення фінансової системи. Це дає можливість студентам зрозуміти проблематику конкретного історико-економічного явища та зробити об'єктивні висновки. Крім розуміння і

закріплення матеріалу, студенти отримують власний досвід, набувають вміння використовувати знання з однієї галузі в іншій, розвивають комунікативні здібності, командний дух, самостійне мислення.

✓ Дослідницько-пошуковий метод. Він використовується при підготовці презентацій, публікацій, доповідей, сприяє розвитку наукового мислення, дослідницьких здібностей. Студенти вчаться знаходити інформацію в засобах масової інформації, історичній літературі, економічних журналах, газетах, аналізувати історичні дані, користуватися додатковою літературою, Інтернетом, опрацьовувати знайдену інформацію, знаходити головне, робити висновки і узагальнення. Такі форми самостійної роботи підвищують інтерес студентів до предмету, створюють атмосферу співпраці між викладачем і студентом.

✓ Метод ділової активності. До методу ділової активності можна віднести ігрові ситуації (ділові ігри). Ділові ігри в процесі проведення практичних занять з історії економіки та економічної думки, сприяють розвитку економічного мислення майбутніх фахівців. Студенти вчаться виробляти власну стратегію поведінки, розвивати інтуїцію, складати економічні прогнози, аргументувати власні висновки з урахуванням розвитку сучасної економічної думки. За допомогою ігор можна зрозуміти історичні моменти та змодельовати реальні процеси, що відбуваються в економіці. Специфіка моделювання історико-економічних ситуацій полягає в тому, що вона обов'язково торкається питань, дослідження яких незавершене.

✓ На сьогодні, актуальним є впровадження в викладацьку діяльність методу case study. У наш час, розвиток освіти спрямований не стільки на отримання знань, скільки на розвиток у студента професійних навичок та умінь, формування – нового мислення. Вперше він був використаний у навчальному процесі в школі права Гарвардського університету у 1870 році. Проте провідна роль у поширенні методу аналізу ситуацій належить Гарвардській школі бізнесу. Перші збірники кейсів були опубліковані у 1925 році у Звітах Гарвардського університету. [3]. Метод case study дозволяє вирішити такі завдання: виділення комплексу проблем конкретного періоду; визначення ряду історичних та економічних чинників, що зумовили виникнення даної ситуації; її моделювання; побудова системи прогнозування майбутнього стану; розробка рекомендацій та програми дій стосовно вирішення ситуації сьогодні. Наприклад, при вивченні питання «Економічний розвиток європейської економіки епохи меркантилізму», застосування методу аналізу ситуацій сприяє удосконаленню аналітичного мислення студентів; результатом є не лише знання розвитку історії економіки та економічної думки, а й навички формування майбутньої професійної діяльності. Позитивними результатами використання методу активного навчання у викладанні даної дисципліни є краще розуміння економічних концепцій, покращення здатності запам'ятовувати економічні терміни, підвищення задоволення від навчання. Серед викладацьких інструментів має місце використання промов нобелівських лауреатів у сфері економіки. Промови нобелівських лауреатів щорічно

публікуються у журналі «Le Prix Nobel»[4]. Читачами не завжди є лише професійні економісти, тому промови стають придатними для підготовки студентів - економістів.

✓ Використання інформаційно-комунікативних технологій. Важливим завданням підготовки майбутніх фахівців є розвиток творчих здібностей майбутніх фахівців, які формуються в студентів у процесі зацікавленості викладанням історико-економічної дисципліни. Як викладач, так і студент мають можливість продемонструвати наперед підготовлені презентації з тем, що передбачені навчальною програмою.

Заняття, де використовуються інноваційні форми проведення, сприяють не тільки систематизації і поглибленню теоретичних знань, але й залучають студентів до активної та творчої діяльності, розвивають уміння узагальнювати, відстоювати свою точку зору, закріплюють розуміння основних термінів і понять дисципліни. Комунікація інноваційних та інформаційних технологій сприяють підготовці висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців.

Розвиток сучасної вищої освіти України визначається загальним спрямуванням на процес входження вітчизняної вищої школи до європейського та світового освітнього простору.

Сучасне викладання університетських дисциплін повинне більше застосовувати багатоваріантність інноваційних методів навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань студентами, розвиток їх інтелектуальної діяльності, формування вмінь та навичок критичного осмислення професійної проблеми, здатності самостійно опрацьовувати інформацію, набувати знання, що стануть у нагоді в майбутньому професійному житті.

Список використаних джерел

1. Добридень А. В. Використання інноваційних технологій у практичній роботі сучасного педагога. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 6 (ч. 1). С. 107–112.
2. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. URL: <http://mon.gov.ua/ua/pr-vidd-il/1312/1390288033/1415795124/>
3. Інноваційні методи викладання економіки у сучасних вищих навчальних закладах США. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Voynarovska.php.2>

